

Yaşar Üniversitesi "Ceza Hukuku ve Veri Koruma Boyutuyla Bilişim Hukuku" Sempozyumu

30/04/2019

BİLİŞİM SUÇLARINDA ULUSLARARASIALDİYARDIMLAŞMA

Prof. Dr. Durmuş TEZCAN¹⁰¹²

(d.tezcan@iku.edu.tr)

1. Bilgisayarın ve onun aracılığıyla yapılan faaliyetlere verilen isimlerden biri olan “bilişim”in yaşamımızda çok büyük bir önem kazandığı çok açık bir gerçektir. Bu durum karşısında, bu alanda hukuka aykırı davranışlara karşı ciddi önemler alınması kaçınılmaz olmuştur. Zira günlük hayatta gerek bireylerin ve gerekse kamu kurum ve kuruluşları kadar, bankalar gibi işletmelerin tamamına yakınının yaptığı yazışmaların kağıt yerine internet ortamında yapılıp, elektronik imza ile imza edilmeye başlanması; alışverişlerin nakit para yerine banka kartlarıyla veya doğrudan internet üzerinden yapılması ve bunlarla ilgili bilişim programları oluşturulması söz konusudur. Böylece bu işler için yer sağlayıcıların kazandığı önem de yadsınmaz. Bu durum karşısında, klasik suçların internet yoluyla ya da yardımıyla işlenmesi yanında, adına bilişim suçları veya siber suçlar (veya sanal ortamda işlenen suçlar) denilen yeni tür suçlar ortaya çıkmıştır¹⁰¹³. Bu gelişmelerin tarihi ise, çok yeni olup, son 30 - 40 yılı aşmamaktadır. Her gün bilişim alanında yeni gelişmeler olurken, artık yapay zekânın günlük yaşamımızda çok geniş bir şekilde yer alacağı dikkate alınarak doğuracağı yeni sorunlar da tartışılır hale gelmiştir.

2. Genelde tutucu bir yapıya sahip olan hukukun elektronik çağdaki bu gelişmelere hızlı ayak uydurması kolay olmamakta ve özellikle konu suçlulukla mücadelede sıkı bir işbirliği kurmak zaman almaktadır. Bütün dünyada olduğu gibi, Türkiye’de bu alandaki gelişmeleri mümkün olduğunca yakından izlemeye çalışmaktadır. Zira internet ortamının tüm ülkelerin sınırlarını aşan bir yapıya sahip olması karşısında, hiç bir ülkenin bu yeni tür suçlulukla mücadelede tek başına

1012 ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1925-5380>

1013 Siber suç terimini tercih eden Murat Önok’un bu suçlara Türk Hukukunda çeşitli yazarların verdiği isimlerle ilgili olarak bkz. Önok Murat, “Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Işığında Siber Suçlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği”, dergipark.gov.tr/download/issue-file/517 (20.04.2019). Ancak yazarın ele aldığı sözleşmenin resmi tercümesinde ise, bu suçlar için “Sanal Ortamda İşlenen Suçlar” deyiminin kullanıldığını da ifade etmek isteriz. Ayrıca bkz. <https://www.fmprc.gov.cn/fra/wjdt/wjzc/ty/t1442395.shtml>

başarıya ulaşması mümkün gözükmemektedir. Adli işbirliği konusunda ulusal mevzuatta yer alan kurallara zarar vermeksizin uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi de bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu yüzden gerek bölgesel olarak ve gerekse Birleşmiş Milletler düzeyinde konu ile ilgilenilmektedir. Terörle mücadele başta olmak üzere, pek çok suçluluğa karşı bilgisayar ortamında hazırlanan mücadele programları da çok büyük bir öneme sahip bulunmaktadır.

3. Bilişim suçlarında uluslararası adli yardımlaşma konusunu ele aldığımız bu tebliğde, özellikle şu hususların altını çizmek gerekmektedir:

1. Bilişim suçları kavramı, kanaatimizce tüm bilişim ortamında işlenen suçları içermektedir. Bunun yanında, internet suçları, sanal ortamda işlenen suçlar gibi terimlerde kullanılmaktadır. Fakat bu kavramlar, sonuçta bilişim alanında işlenen suçları ifade etmektedir.

2. Bilişim suçlarında uluslararası adli işbirliği, tüm ülkeler bakımından, çok hızlı çalışan donanımlı bir alt yapıyı gerektirmektedir. Ülkeler, bürokratik engeller nedeniyle, genellikle bu tür işbirliği konusunda hızlı hareket edememektedir. . Bu duruma örnek Avrupa Birliğinden gösterilebilir: Avrupa Birliğinde (kısaca AB'de) şüpheli, sanık ve hükümlü iadesi konusunda yapılan sözleşmeyi tüm üye devletlerin onaylamaması nedeniyle Avrupa Birliği Konseyi'nin yapıp yürürlüğe koyduğu bir Çerçeve Kararla gerçekleştirilebilmiştir. Aynı durum, AB'nin mali bütünlüğüne karşı işlenen sınır aşan suçlarla mücadeleye ilişkin olarak yıllardır kurulması düşünülen Avrupa Savcılığı konusunda da yaşanmıştır. Lizbon Sözleşmesine de giren Avrupa Savcılığı kurulması konusu, AB üyeleri arasında oy birliği sağlanamadığından, AB Konseyi'nin bir Çerçeve Kararıyla, sayıları 2018'de önce yirmi ve daha sonra yirmi ikiye çıkan AB ülkesi arasında gerçekleşme aşamasına gelmiş ve 2021'de Lüksemburg'da faaliyete geçeceği ümit edilmektedir. Bu örnek de Avrupa Birliği için çok önem taşıyan bir işbirliğinin sağlanmasının ne kadar çok zaman aldığını göstermektedir.

Bu duruma örnek Avrupa Birliğinden gösterilebilir: Avrupa Birliğinde (kısaca AB'de) şüpheli, sanık ve hükümlü iadesi konusunda yapılan sözleşmeyi tüm üye devletlerin onaylamaması nedeniyle Avrupa Birliği Konseyi'nin yapıp yürürlüğe koyduğu bir Çerçeve Kararla gerçekleştirilebilmiştir. Aynı durum, AB'nin mali bütünlüğüne karşı işlenen sınır aşan suçlarla mücadeleye ilişkin olarak yıllardır kurulması düşünülen Avrupa Savcılığı konusunda da yaşanmıştır. Lizbon Sözleşmesine de giren Avrupa Savcılığı kurulması konusu, Avrupa Birliği üyeleri arasında oy birliği sağlanamadığından, Avrupa Birliği Konseyi'nin bir Çerçeve Kararıyla, sayıları 2018'de önce yirmi ve daha sonra yirmi ikiye çıkan Avrupa Birliği ülkesi arasında gerçekleşme aşamasına gelmiş ve 2021'de Lüksemburg'da faaliyete geçeceği ümit edilmektedir.

Bu örnek de Avrupa Birliği için çok önem taşıyan bir işbirliğinin sağlanmasının ne kadar çok zaman aldığını göstermektedir. Bununla birlikte, bu sorun, Avrupa Birliği üyesi ülkeler gibi Türkiye'nin de kurucu üyesi olduğu Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlansa da, diğer üçüncü ülkelerin katılmasını kabul eden 23.01.2001 tarihli Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi ile aşılmıştır¹⁰¹⁴.

3. Tüm cezai konularda uluslararası adli işbirliğinde olduğu gibi, bilişim suçlarına ilişkin uluslararası adli işbirliği alanın kapsamına öncelikle klasik adli yardımlaşmalardan oluşan istinabe ve iade konuları girer. Bunlar yanında yeni tür adli yardımlaşmalar dediğimiz, kovuşturmaların devri, yabancı ceza ilamlarının tanınip yerine getirilmesi ve hükümlülerin nakli gibi konularda yer alır¹⁰¹⁵. Nitekim bu Sözleşme'nin yasa dışı erişimle ilgili 2.maddesi, bu Sözleşmeye taraf her ülkenin bir bilgisayar sistemine kısmen veya tamamen hukuka aykırı şekilde kasten erişimi suç haline getirmesini ve dolayısıyla da, bu tür eylemleri hem cezalandırmasını, hem de adli işbirliği kapsamına almasını öngörmektedir. Böylece bu Sözleşme ile taraf devletler, bu tür suçlulukla mücadele için, karşılıklı olarak egemenlik kavramına yeni bir anlam kazandırmış olmaktadır. Taraf devletlerin bu Sözleşme ile üstlendikleri bilişim suçlarını kovuşturma yükümlülüğü, ise, kimi ülkelerde bağlantılı dava kavramıyla izah edilmektedir¹⁰¹⁶. Konuya Türkiye açısından bakarsak, 2005 de yeni yürürlüğe giren yeni ceza mevzuatımız bu tür yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından daha uyumlu bir yapıya sahiptir. Ayrıca bu durum, 23.04.2016 tarih ve 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu ile daha da güçlendirilmiştir. Zira TCK m.8 ile suçun işlendiği yer konusunda karma teori benimsendiğinden, başka ülkelerde işlenen bu suçların sonuçlarının Türkiye'de meydana gelmesi halinde, bunların Türkiye'de işlenmiş suç kavramı içinde değerlendirilmesi mevzuatımızda bir sorun yaratmayacaktır. Bunun dışında kalan hallerde ise, failin ülkemizde bulunması ve suç yeri ülkesine ya da uyruğunda bulunduğu ülkeye iade edilememesi durumunda TCK m. 12-13 kapsamında kovuşturulması söz konusu olacaktır.

4. Öte yandan, uluslararası adli yardımlaşma açısından önem taşıyan temel bilişim suçları ise, Türk Ceza Kanununun 243-246.maddeleri arasında düzenlenmiştir¹⁰¹⁷. Bu tür suçlarda ülkeler

1014 28/04/2019 tarihi itibarıyla 62 devlet bu Sözleşmeye taraf olup, ayrıca 10 devlet de, gözlemci statüsünde yer almaktadır. (Bkz. <https://www.coe.int/fr/web/cybercrime/parties-observers>, 28/04/2019 tarihi itibarıyla)

1015 Bkz. Tezcan D/Erdem MR/Önok M, Uluslararası Ceza Hukuku, Seçkin yay, 5.b. Ankara, 2019; 23/04/2016 tarih ve 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu'nda da benzer bir sistem benimsenmiştir, bkz.05/05/2016 tarih ve 29703 sayılı RG.

1016 FRANCILLON Jacques, Cybercriminalité. Aspects de droit pénal international, Revue Internationale de Droit Pénal (RIDP) 2013, www.penal.org/sites/default/files/files/RH-7.pdf

1017 Doğrudan bu suçlara ilişkin Türk Hukukunda pek çok yayın bulunmakla birlikte, kısa bir bilgi için bkz. Tezcan Durmuş/ Erdem Mustafa Ruhan/ Önok Murat, Ceza Özel Hukuku, 16.b, Seçkin Kitabevi, Ankara, 2018, s. 1033-1043.

arasında sıkı bir adli yardımlaşmanın önemi ise, bir örnek verirse daha kolay anlaşılacaktır. Bilgisayar güvenlik sistemlerini aşarak basit bir bilgisayardaki çok güçlü koruma altındaki bankaların bilişim sistemine girerek banka için miktarı çok büyük sayılmayacak, ancak fail için birey olarak önemli bir miktar sayılacak yasa dışı menfaatler elde etmeleri durumunda adli işbirliği konusu büyük önem taşır. Bazen de, örneğin Türkiye’den internet üzerinden yurt dışında aldığı yasal izinle paralı şans oyunları oynatan bir yabancı siteye giren bir kimsenin, kendisinden istenen özel bilgileri vermeyerek oyun oynamaktan vazgeçmesi üzerine ortaya çıkabilmektedir. Böyle bir olayda yatırdığı parayı iade etmeyen bu kişinin internet sitesine ulaşımı birkaç saatliğine öç almak için kapatması gibi durumlar nedeniyle zarara uğrayan yabancı firmanın, Türkiye’de bu işi gerçekleştiren kişinin belirlenip kovuşturulması için şikâyetine konu olabilir. Uluslararası adli yardımlaşmaya konu olan ve yargılanması uzun yıllar alan bir olayı burada örnek olarak verebiliriz: Türkiye’de Üniversiteyi yeni bitirmiş (A.K. isimli) bir bilgisayar teknisyeninin, bundan on beş yıl kadar önce, evindeki bilgisayarla ABD’nin büyük bankalarından birinin bilgisayar sistemine girerek, o bankanın en yetkili kişinin komutuymuş gibi kredi kartı yolsuzluğu gerçekleştirebilmiştir. Bunu, o bankada, bir yıl önce en yüksek internet ortamında alışveriş yapma hakkına sahip bazı kişilerin süresi biten kredi kartlarının geçerlik süresini uzattırarak sağlamıştır. Ardından bu kartlarla en pahalı bilişim programları satın alıp, sonrada bunları Türkiye’ye ithal edemediği şekilde bir yalanla yarı fiyatına sattırmak için yine internetten ABD’den bir kişiyi bulmuş ve onun aracılığıyla o program paketlerini sattırmıştır. Her paket için kararlaştırdıkları hizmet bedelini, son satıştan sonra bu satış hizmetini veren kişiye ödememesi üzerine, hizmet veren kişinin ısrarlı şikâyeti nedeniyle FBI tarafından, Türk makamlarıyla kurulan adli işbirliği çerçevesinde yapılan uzun araştırmalar sonucu olay ortaya çıkarılmıştır. Böylece ABD’den gelen belgeler çerçevesinde bu kişi, İstanbul 2.Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanarak çeşitli bozma kararlarını müteakip İstanbul 2.Ağır Ceza Mahkemesinin 02.4.2019 tarih ve 2011/158 Es.-2019/134 karar sayılı ilamıyla ABD’de oturan on beş ABD vatandaşına karşı kredi kartı yolsuzluğundan TCK245/1.maddesi çerçevesinde on beş defa ayrı ayrı 2 yıl 6 ay hapis ve 80 TL adli para cezasına (toplam 22 yıl 6 ay hapis ve 120 bin TL adli para cezasına) mahkûm edilmiştir¹⁰¹⁸.

Bu tür olaylarda gösteriyor ki, kişiler örneğin Türkiye’den internet üzerinden bir başka ülkede ya da tersine bir başka ülkede Türkiye ile ilgili olarak kolayca bilişim suçu

1018 Bu karar metnine ulaşmamızı sağlayan eski öğrencimiz Yargıtay Üyesi Sn. Fehmi Tosun’a içten teşekkürlerimi sunarım.

işleyebilmektedirler. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Bu nedenle bu tür suçlarda uluslararası adli yardımlaşma çok büyük bir öneme sahip bulunmaktadır.

4. Bu ön bilgilerin ışığında konuyu analiz edersek, yasadışı erişim, yasadışı müdahale, verilere müdahale, sistemlere müdahale, cihazların kötüye kullanımı, bilgisayarlarla ilişkili sahtecilik fiilleri, çocuk pornografisiyle ilişkili suçlar ve telif haklarının ve benzer hakların ihlaline ilişkin suçlar gibi pek çok suça “Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi”nde yer verildiği görülmektedir (m.2 vd). Sözleşmede yer verilen bu suçlarla ilgili uluslararası adli işbirliği açısından geniş kapsamlı bir işbirliği ise, bu sözleşme ile birlikte anlam kazanan 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu’nu kabul ettiği kurallara göre gerçekleştirilir¹⁰¹⁹.

5. Türkiye’de bilişim suçlarıyla ilgili olarak adli yardımlaşma konusu iki şekilde gündeme gelir. Bunlardan ilkinde, bu tür suçlulukla mücadelede Türkiye adli yardım talep eden bir ülke iken, ikincisinde ise, yabancı ülkeler tarafından Türkiye’den istenen adli yardım talepleri gündeme gelir. Gerek Türkiye’de yapılan yargılamalarda ve gerekse yabancı ülkelere gelen adli yardım taleplerinde, tüm adli yardımlaşmalarda olduğu gibi, 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu’nda merkezi makam olarak Adalet Bakanlığı gösterilmiştir (6706 sayılı Kanun, m.2/1b, 3 ve 4). Bakanlık adına da Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü bu faaliyeti sürdürmektedir. Nitekim bu Genel Müdürlük, internet ortamında işlenen suçlarda istinabe işlemleri bakımından da, kendi sitesinde yararlı bilgiler vermektedir¹⁰²⁰. Bu durumda C.savcılıkları ve mahkemelerin, bu suçlarla ilgili, istinabe taleplerini, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü’ne, evrakın, ilgili devletin diline yapılan çevirisiyle birlikte göndermeleri gerekir.

6. Öte yandan, Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi ise, bilişim suçlarının hızlı bir iş birliğini gerektirdiğini dikkate alarak, üye devletlerin, bilişim suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturmaların yürütülmesi ya da bu suçlarla ilgili olarak “elektronik ortamda delil toplanması konusunda birbirlerine mümkün olan en geniş ölçüde” yardımcı olmaları yükümlülüğünü

1019 Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi’nin 23 vd maddelerinde yer alan ve Türk Hukukundaki mevcut kuralları zenginleştiren düzenlemeler ışığında 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu’na göre yapılacak adli yardımlaşmalar konusunda bkz. Bkz. Tezcan D/Erdem MR/Önok M, Uluslararası Ceza Hukuku, Seçkin yay, 5.b. Ankara, 2019 s. ; Ayrıca bkz. Önok Murat, Siber Suç Sözleşmesi Işığında Siber Suçlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği, <https://docplayer.biz.tr/18748312-Avrupa-konsevi-siber-suc-sozlesmesi-isi-ginda-siber-suclarla-mucadelede-uluslararasi-isbirligi.html> (Erişim tarihi 02/04/2019); Mavzer Şener, Siber Suçlarla Mücadelede Uluslar Arası İşbirliği, bkz. cybercrimesmavzer.blogspot.com /2014/.../siber-suclarla-mucadelede-uluslar-arasi.htm... (Erişim tarihi 02/04/2019).

1020 Bkz. IX- İnternet Ortamında İşlenen Suçlarda Uluslararası Ceza İstinabe İşlemleri, http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/adli_yardimlasma/adli_isbirligi_ceza/cz_istinabe_9_internet_ortaminda_islenen_suclar.html

getirmiştir (m.25/1). Hatta üye devletlerden her birine, acil durumlarda faks ve elektronik posta gibi hızlı iletişim araçlarıyla yardım verilmesi ya da irtibat kurulması talebinde bulunabilme olanağını da kabul etmiştir (m.25/3).

7. Uluslararası adli yardımlaşma bakımından burada belirtmemiz gereken bir başka husus ise, Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi'nde, bilişim suçlarına ilişkin yapılan adli yardımlaşma taleplerinin değerlendirilmesinde, bu suçlarla ilgili olarak kendisinden talepte bulunulan ülkede eylemin suç tasnifindeki yerinin farklı olmasının, yardım talebini geri çevirme nedeni olmamasıdır (m. 25/5). Bunun dışında, başlangıçta devletler, mali suçlarda, hiçbir devlet, diğer devletin vergi tahsildarı olmadığı gibi bir düşünceyle hareket etmişken bugün bu anlayış değişmiş ve bu Sözleşmede de istemin sadece mali suç olduğu gerekçesine dayandırılarak da ret edilemeyeceği kuralına yer verilmiştir (m.25/4).

8. Anılan Sözleşmede, adli işbirliği kapsamında, taraf devletlerden birinin diğerine, gizlilik koşulu gibi çekinceler koyarak, kendiliğinden, suç ihbarında bulunma yetkisi de vermektedir (m.26/1-2).

9. Burada vurgulanması gereken bir başka konu ise, kimi Birleşmiş Milletler sözleşmelerinde olduğu gibi, Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi'nde tamamlayıcı adli yardım kurallarının ön görülmesidir. Buna göre, bu Sözleşmeye taraf olan ülkeler arasında ikili veya çok taraflı bir adli yardım sözleşmesinin bulunmaması halinde geçerli olacak temel adli yardımlaşma kurallarına da yer vermiştir (m.27). Bu kurallar arasında talepleri iletmekle görevli bir merci ya da merciler oluşturulması (m.27/2 a) ve bu mercilerin birbirleri arasında doğrudan yazışma yapması (m.27/2 b); kendisinden talepte bulunulan Taraf, yardım vermeyi red ya da tehir etmeden önce ve gerekli durumlarda yardım talep eden Taraf ile görüş alışverişinde bulunarak, yardımın kısmen verilip verilemeyeceği ya da bazı şartlara tabi olarak verilebileceği hususunu karara bağlaması şartı da getirilmiştir (m.27/6).

10. Sözleşmeye taraf devletler arasında korunan trafik verilerinin açıklanması işleminin kolaylaştırılması da öngörülmüştür (m.30). Adalet Bakanlığının verdiği bilgiye göre, Türkiye'de yer alan erişim sağlayıcıların trafik bilgisini saklama süreleri 5651 sayılı İnternet Ortamında İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 6/1.maddesi çerçevesinde hazırlanan İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 8/b maddesi gereğince, erişim sağlayıcıların, trafik bilgisini bir yıl saklamak yükümlülüğü bulunmaktadır. Bununla birlikte, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB), trafik kayıtlarını 5 yıl süre ile muhafaza etmekte ve adli makamlarca bu süre içinde yapılan talepleri yerine

getirmektedir. Türkiye’den adli yardım talebinde bulunan ülkelerin bu sürelere dikkat etmesi gerekmektedir. Buna karşılık internet üzerinden yer sağlayıcıların büyük çoğunluğu ise, ABD’de bulunduğundan, bu ülkedeki yer sağlayıcılarla ilgili adli yardım taleplerinin de, ABD ile Türkiye arasında yürürlükte bulunan Adli Yardım Sözleşmesine göre Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerekmektedir¹⁰²¹.

11. Adli yardımlaşma kapsamında bir diğer konu ise, Taraflardan her birinin, bilgisayar sistemleri ve verileriyle ilgili olarak, adli suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturmanın yürütülmesi ya da elektronik ortamda delil toplanabilmesini temin için, haftanın 7 günü 24 saat boyunca elverişli olan bir irtibat noktası belirlemesi yükümlülüğüne yer verilmiştir (m.35). Bu hizmet Cumhuriyet Savcılarının gözetiminde kolluk tarafından sağlanmaktadır¹⁰²².

12. Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi’nde bilişim suçları nedeniyle yurt dışında bulunan bir sanık veya hükümlünün iadesi konusu da 24.maddede düzenlenmiştir. Bu konuda kural olarak iade ilgili ülkenin taraf olduğu ikili ve veya çok taraflı iade sözleşmeleri çerçevesinde gerçekleştirilir. Türkiye’nin çok taraflı bir sözleşme olan Avrupa Konseyinin 1959 tarihli iade sözleşmesi ve ek 1 nolu protokolü başta olmak üzere pek çok devlet ile cezai konularda ikili iade ve adli yardım sözleşmeleri bulunmaktadır¹⁰²³. Gerek Avrupa Konseyinin 1959 tarihli iade sözleşmesi, gerekse 6706 sayılı Kanun (m.10) ile Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi (m.24/1 a) asgari bir yıl hapis cezasını gerektiren bir suçtan, bir başka deyişle bilişim suçundan söz etmektedir¹⁰²⁴.

13. Bilişim suçlarında uluslararası işbirliğinde dikkat edilmesi gereken bir konu da, şüpheli, sanık ve hükümlülerin temel insan haklarına saygılı olunmasıdır. Nitekim uluslararası adli yardım talebine konu olan suçun kendisinden yardım talep edilen Tarafça siyasi suç ya da siyasi bir suçla bağlantılı olan bir suç olarak değerlendirilmesi (m.27/4a) bu konuya bir örnektir.

14. Öte yandan anılan Sözleşmede, söz konusu talebin gereğinin yerine getirilmesinin kendisinden yardım talep edilen Tarafın egemenliğine, emniyetine, kamu düzenine ya da diğer önemli menfaatlerine zarar verici olarak değerlendirilmesi (m.27/4b) halinde de talebin geri çevrilmesi mümkündür.

1021 Gerekli yazışmalar için bkz. http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/adli_yardimlasma/adli_isbirligi_ceza/cz_istinabe_9_internet_ortaminda_islenen_suclar.html

1022 Bu konuda bkz. Taşçı Ufuk/Can Ali, Türkiye’de Polisin Siber Suçlarla Mücadele Politikası:1997-2014, dergiipark.gov.tr/download/article-file/157433, (Erişim tarihi 5/4/2019)

1023 Bu liste için bkz. Tezcan D/Erdem MR/Önok M, Uluslararası Ceza Hukuku, Seçkin yay, 5.b. Ankara, 2019, Ekteki liste.

1024 Bkz Tezcan D/Erdem MR/Önok M, Uluslararası Ceza Hukuku, Geri vermenin koşulları: 1/ac, s. 200 vd

15. Aynı şekilde, kendisinden talepte bulunulan Taraf, herhangi bir talebe ilişkin olarak işlem yapmasının yetkili mercilerince sürdürülmekte olan cezaî soruşturma ya da işlemlere zarar vermesinin söz konusu olabileceği durumlarda da, bu talebe ilişkin işlemleri tehir edebileceği hüküm altına alınmıştır (m.27/5).

16. Sözleşmede, Sözleşmeye Taraf ülkeler arasında yetki çatışmalarını önlemek için 22.madde de **yargı yetkisi de düzenlenmiştir. Buna göre, eylemin diğer ülkenin sınırları içinde işlenmesine veya bayrağını taşıyan gemilerde açık denizlerde işlenmesi haline zarar vermeyecek şekilde yer bakımından yetkilerini belirlemesi yükümlüğü de getirilmiştir. Bununla birlikte, Anayasa m.38'e göre, vatandaşın diğer ülkede işlediği bir suçtan dolayı iade edilememesi halinde bu kişinin bir başka ülkede kovuşturulması bu Sözleşmeye aykırı olmayacağı gibi, kovuşturmanın aktarılması yoluyla sorunun çözülmesi de mümkün olabilecektir.**

17. **Varılan sonuç**, bilişim suçlarında uluslararası işbirliği konusu, Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesi'nde öngörülen kurallarla güçlendirilmiş bir görünüm kazanmıştır. Böylece Türk Hukukunda 6706 sayılı Cezai Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu ile getirilen kurallarla bu sözleşmedeki adli yardımlaşma anlayışı pekiştirilmiştir. Bilişimin artan önemi ve sınır tanımaması karşısında, Türk Hukuku, uluslararası adli yardımlaşma bakımından sağlam bir alt yapıya sahip bulunmaktadır.